

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o industrijski politiki EU za sektor hrane in pijače

(2015/C 332/04)

Poročevalec: Ludvík JÍROVEC**Soporočevalec: Edwin CALLEJA**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 10. julija 2014 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Sektor hrane in pijače.

Posvetovalna komisija za spremembe v industriji, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 4. maja 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 508. plenarnem zasedanju 27. in 28. maja 2015 (seja z dne 27. maja) s 151 glasovi za, z enim glasom proti in s petimi vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila**1.1 Sklepi****1.1.1 Trendi**

Med ključnimi demografskimi trendi v obdobju do leta 2050 bodo rast in staranje prebivalstva, urbanizacija in vse večja neenakost. „Do leta 2050 bo na svetu 9,1 milijarde ljudi, torej 34 % več kot danes. Skoraj vsa rast prebivalstva bo zabeležena v državah v razvoju. Urbanizacija se bo pospešeno nadaljevala in približno 70 % svetovnega prebivalstva bo živelo v mestih (v primerjavi z današnjimi 49 %). Da bi se spopadli s posledičnim povečanjem povpraševanja, se mora proizvodnja hrane (brez hrane, namenjene za proizvodnjo biogoriv) povečati za 70 %“⁽¹⁾.

1.1.2 Vloga evropske industrije hrane in pijače

Evropska industrija hrane in pijače bo morala pripraviti strategijo za razvoj v obdobju skromne gospodarske rasti, omejenih naravnih virov, strukturno visokih cen blaga in energije ter težavnega dostopa do kapitala. V središču njene konkurenčnosti bo inovativnost.

V tem okviru je treba sektor usmerjati k reševanju prihodnjih izzivov. EESO se v tem mnenju osredotoča na ključna področja politike, ki jih je treba obravnavati, da bi ustvarili podjetjem prijaznejše okolje. Tako bi industriji hrane in pijače omogočili, da doseže trajnostno rast, uvaja inovacije in ustvarja delovna mesta, hkrati pa potrošnike še naprej oskrbuje z varno, hranljivo, visoko kakovostno in cenovno dostopno hrano.

1.1.3 Poziv k sektorski industrijski politiki za evropski sektor hrane in pijače

EESO močno podpira sektorsko industrijsko politiko za evropski sektor hrane in pijače, ki bo prilagojena njegovim posebnim potrebam. Meni, da je to mogoče doseči s podaljšanjem mandata foruma na visoki ravni za izboljšanje delovanja verige preskrbe s hrano, ki mu je mandat potokeel 31. decembra 2014, za obdobje 2015–2019.

⁽¹⁾ http://www.fao.org/fileadmin/templates/wsfs/docs/expert_paper/How_to_Feed_the_World_in_2050.pdf

1.2 Priporočila

EESO opozarja Evropsko komisijo, Evropski parlament, Evropski svet in vlade držav članic, da je treba v evropskem sektorju hrane in pijače doseči nadaljnji napredek na prednostnih področjih, navedenih v nadaljevanju. Hkrati opozarja podjetja, ki delujejo v tem sektorju, da morajo tudi sama sprejeti ustrezne pobude in ukrepe.

1.2.1 Napredek pri vzpostavljanju notranjega trga

Evropska komisija in države članice EU bi si morale prizadevati za dokončno vzpostavitev notranjega trga, ki bi zagotovil prost pretok živil in pijač. To je predpogoj za izboljšanje konkurenčne uspešnosti proizvajalcev hrane in pijače v EU, kar ne pomeni nujno sprejetja dodatne zakonodaje, temveč sprejemanje ukrepov za boljše izvajanje obstoječih pravil.

Komisija bi morala beležiti in spremljati napredek glede:

- programa REFIT, ki ga izvaja Komisija. S tem bi prispevali k dokončanju enotnega trga za hrano, pri čemer pa ne smemo pozabiti obstoječih standardov glede pogojev za zaposlovanje delavcev,
- nedavno sprejete reforme SKP, ki jo je treba izvajati tako, da se ne izkrivlja konkurenca med državami članicami in da se spodbuja trajnostna proizvodnja,
- zaveze EU za vajeništvo. Države članice bi morale polno podpreti izvedbo te zaveze.

1.2.2 Spodbujanje trgovine s hrano in pijačo na mednarodni ravni

EESO v skladu s svojim mnenjem o trgovini in zanesljivi preskrbi s hrano ⁽²⁾ z dne 4. januarja 2010 opozarja, da mora zanesljiva preskrba s hrano ostati ključni cilj vseh svetovnih trgovinskih pogajanj, ki trenutno potekajo.

Cilja pogajalskih strategij EU na mednarodni ravni bi morala biti odprava tarif za izvoz iz EU in lažjanje trgovine z uveljavljanjem mednarodno priznanih standardov v državah, ki imajo največji potencial za širjenje trgovine. Komisija:

- bi si morala prizadevati za sklenitev ugodnih pomembnih trgovinskih sporazumov EU, glede katerih pogajanja še potekajo (zlasti z ZDA, Japonsko in južnoazijskimi partnericami), saj lahko ti prinesejo znatne prednosti za proizvajalce hrane in pijače v EU,
- bi morala spremljati izvajanje veljavnih trgovinskih sporazumov,
- bi si morala prizadevati za boljšo usklajenost dvostranskih in večstranskih sporazumov,
- bi morala zagotoviti uveljavitev načela vzajemnosti tako pri znižanju tarifnih ovir kot pri odpravljanju netarifnih ovir ter poskrbeti za ohranitev obstoječih standardov EU na področju varstva potrošnikov in okolja ter varovanja zdravja.

Evropska komisija bi morala povečati podporo za mala in srednja podjetja (MSP), da bi se bolje uveljavila na mednarodni ravni. Javna podpora ostaja bistvena za:

- ustvarjanje ugodnih izvoznih pogojev z odpravo ovir za trgovino;
- zagotavljanje lažjega dostopa do financiranja trgovine (izvozni krediti in zavarovanja),

⁽²⁾ UL C 255, 22.9.2010, str. 1.

- podpiranje izvozne promocije, ki temelji na javno-zasebnem sodelovanju,
- zbiranje informacij o uvoznih zahtevah tretjih držav in njihovo posredovanje reprezentativnemu združenju MSP.

1.2.3 Pobude sektorja hrane in pijače s ciljem krepitev človeških virov in utrjevanja zaposlovanja

Nujno je, da industrija sama izboljša svojo podobo, zlasti med mladimi. Potrebo po zaposlovanju bolj kakovostnih človeških virov je treba podpreti z:

- več kakovostnimi informacijami o trgu dela po posameznih sektorjih, ki bodo na voljo v vseh državah članicah, da se pripomore k reševanju problema asimetrije informacij med delodajalci in potencialnimi delojemalci ter da se ugotovi in odpravi morebitna neuklajenost med ponudbo spretnosti in njihovim povpraševanjem,
- rednim preverjanjem študijskih smeri na visokošolskih ustanovah, v katerem sodelujejo predstavniki industrije hrane in pijače, da se ohrani pomen poklicnega izobraževanja,
- odpiranjem programov vajeništva za vse novo zaposlene v sektorju hrane in pijače, ne samo za mlade. To je še posebej pomembno za izkoriščanje potenciala žensk, ki se ponovno zaposlujejo, in starejših delavcev, ki želijo zamenjati poklic,
- sredstvi in viri za usposabljanje in vseživljenjsko učenje, da se zagotovi kvalificirana delovna sila. Pri tem je bistveni element socialni dialog.

EESO spodbuja ustanovitev skupnosti znanja in inovacij (SZI) za hrano v sektorju hrane in pijače, saj takšna skupnost ne predstavlja samo bistvene zaveze k povečanju naložb v raziskave in razvoj do leta 2020, temveč tudi močno prispeva k povečanju števila delovnih mest in k rasti.

EESO na koncu izpostavlja pomen:

- zaščite evropskih delavcev in pravic potrošnikov,
- popolne in učinkovite ratifikacije, izvajanja in uveljavljanja temeljnih standardov MOD,
- evropskih standardov kakovosti v sektorju hrane in pijače.

1.2.4 Zagotavljanje trajnostne verige preskrbe s hrano

EESO želi znova poudariti, da je koristno spodbujati trajnostne načine proizvodnje in potrošnje v tesni povezavi z izvajanjem Časovnega načrta za Evropo, gospodarno z viri⁽³⁾, in spodbuja države članice, naj te politike izvajajo v okviru časovnega načrta in evropskega semestra⁽⁴⁾. EESO zato želi, da se pripravi celovit načrt za doseg trajnostnega razvoja v verigi preskrbe s hrano. Komisijo poziva, naj sprejme sporočilo o trajnosti prehranskih sistemov.

EESO bi moral na svetovni razstavi EXPO v Milanu javno predstaviti priporočila iz tega mnenja in drugih mnenj o hrani, sprejetih v zadnjih mesecih.

⁽³⁾ COM(2011) 571 final.

⁽⁴⁾ UL C 191, 29.6.2012, str. 6.

1.2.5 Živilski odpadki

EESO znova opozarja na svoje mnenje ⁽⁵⁾, v katerem je poudaril potrebo po opredelitvi in skupni vesplošno usklajeni metodologiji na ravni EU, s katerima bi številčno opredelili izgube hrane in živilske odpadke, vključno z recikliranjem in uporabo neprodane hrane. Vendar meni, da je treba sprejeti ukrepe in ne čakati na rezultate raziskovalnih projektov v EU in po svetu, ki trenutno potekajo. Med te ukrepe sodijo ozaveščanje o nastajanju živilskih odpadkov skozi prehransko verigo ter prispevek k razvoju najboljših praks in njihovemu razširjanju.

Pri prihodnji industrijski politiki za sektor hrane in pijače bi morali uporabiti uravnotežen pristop in obravnavati preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov: pri politikah preprečevanja nastajanja živilskih odpadkov bi bilo treba upoštevati celotno verigo preskrbe s hrano od faze pred pravilom pridelkov do potrošnikov.

Temeljito bi bilo treba pregledati tudi davčno politiko (DDV) in usklajevanje ukrepov v državah članicah, da se olajšajo donacije bankam hrane kot eden od načinov za omejitev nastajanja živilskih odpadkov.

1.2.6 Pravična praksa v oskrbovalni verigi

EESO še naprej spodbuja kulturne spremembe v poslovnih odnosih, da bi v celotni kmetijsko-živilski verigi izvajali prakse pravične trgovine, kot je to storil v svojem mnenju z dne 9. maja 2013 ⁽⁶⁾, zato pozdravlja prizadevanja distributerjev in proizvajalcev hrane in pijače, da razvijejo prostovoljno pobudo za spodbujanje pravičnih poslovnih odnosov v celotni verigi preskrbe s hrano (pobuda za verigo preskrbe s hrano ⁽⁷⁾).

1.2.7 Raziskave in razvoj ter inovacije

Živilski sektor ima pri reševanju ključnih izzivov na voljo omejena sredstva za raziskave in razvoj. EESO meni, da morajo imeti raziskave in razvoj jasen cilj, industrija pa mora biti ključni partner pri opredeljevanju, kako naj se to izvede. Poleg tega EESO meni, da bodo inovacije uspešne in sprejete, če bodo temeljile predvsem na pričakovanih potrošnikih.

1.2.8 Mala in srednja podjetja v sektorju hrane in pijače

Stroški zagotavljanja skladnosti z zakonodajo EU so posebej obremenjujoči za MSP. Pogoste spremembe in pomanjkljiva usklajenost, na primer kar zadeva zahteve glede označevanja, ustvarjajo breme in ovire za rast. EESO meni, da bi morali posebno pozornost nameniti specifičnim potrebam MSP, da bi zlasti zmanjšali upravne obremenitve, vendar poziva k previdnosti, kar zadeva izjeme, predvsem izjeme glede varnosti hrane za MSP, saj bi lahko to imelo negativen učinek in bi MSP s tem pregnali s trga.

1.2.9 EESO poziva Komisijo, naj pripravi poročilo in v njem oceni, ali bi bilo treba zagotavljati informacije o sestavinah in o hranilni vrednosti alkoholnih pijač.

⁽⁵⁾ UL C 161, 6.6.2013, str. 46.

⁽⁶⁾ Mnenje EESO o trgovinskih odnosih med velikimi trgovci in dobavitelji živil – trenutno stanje (UL C 133, 9.5.2013, str. 16).

⁽⁷⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

2. Trenutno stanje v evropski industriji hrane in pijače

2.1 Evropska industrija hrane in pijače je največji proizvodni sektor v gospodarstvu EU, ki ustvari več kot 1 bilijon EUR letnega prometa in neposredno zaposluje 4,25 milijona delavcev v EU. Je tudi del vrednostne verige, ki skupaj zaposluje 32 milijonov ljudi in ustvari 7 % BDP EU. MSP predstavljajo 99,1 % podjetij v industriji hrane in pijače⁽⁸⁾.

2.2 Delež zasebnih naložb v raziskave in razvoj znaša 0,27 % prometa industrije. Pregled stanja Skupnega raziskovalnega središča za leto 2012 je potrdil trende, opažene v prejšnjih letih, zlasti da ima EU vzdržno raven zasebnih raziskav in razvoja, vendar še vedno zaostaja za primerljivimi državami v mednarodnem merilu⁽⁹⁾.

2.3 Industrija hrane in pijače predela 70 % kmetijskih proizvodov EU in evropskim potrošnikom zagotavlja varna, kakovostna in hranljiva živila.

2.4 Leta 2012 je izvoz predelanih živilskih proizvodov in pijač iz Evrope na svetovni ravni znašal 86,2 milijarde EUR⁽¹⁰⁾, kar Evropo postavlja na prvo mesto med svetovnimi izvoznici v tem sektorju. Poleg tega je bil v trgovinski bilanci EU leta 2012 zabeležen rekorden presežek v višini 23 milijard EUR. V zadnjih 20 letih se je trgovina z živilskimi proizvodi in pijačami med državami članicami povečala za trikrat in znaša približno 450 milijard EUR⁽¹¹⁾.

2.5 Ta sektor je neciklični in odporen steber gospodarstva, ki je močno prisoten v vseh državah članicah in zagotovo pomembno prispeva k prizadevanjem evropske proizvodne industrije, da poveča svoj delež BDP na 20 %, kot je to določila Evropska komisija v strategiji Evropa 2020⁽¹²⁾. EESO potrjuje svojo podporo in ponavlja svoje priporočilo, da se ta cilj dopolni s poudarkom na vidiku kakovosti⁽¹³⁾.

2.6 Toda ključni kazalniki konkurenčnosti kažejo, da sektor izgublja svojo konkurenčno prednost. V času povečanega svetovnega povpraševanja se izvozni tržni delež leto za letom zmanjšuje (vrednost izvoza leta 2012: 16,1 % v primerjavi z 20,5 % v letu 2002)⁽¹⁴⁾.

2.7 V tem mnenju na lastno pobudo si EESO prizadeva, da se poseben poudarek nameni sektorju hrane in pijače, in navaja ukrepe, ki so potrebni za preobrat tega negativnega gibanja in izboljšanje konkurenčnosti sektorja na notranjem trgu in v svetovnem merilu.

2.8 Potrošniki imajo pravico do resničnih in uravnoveženih informacij o alkoholnih pijačah, da bi se lahko utemeljeno odločili o njihovem uživanju. Enaka pravila bi morala veljati za vse alkoholne pijače, ne glede na njihovo vsebnost alkohola. EESO poziva Komisijo, naj nemudoma pripravi poročilo, ki bi ga morala v skladu z Uredbo (EU) št. 1169/2011 pripraviti do decembra 2014, in v njem oceni, ali bi morale za alkoholne pijače v prihodnje veljati zahteve za zagotovitev informacij o sestavinah in o hranilni vrednosti.

3. Prizadevanja za povečanje industrijske dejavnosti v Evropi

3.1 Pobude evropskih institucij

Svet za konkurenčnost je priznal, da lahko vsi industrijski sektorji prispevajo k evropskemu gospodarstvu, in spodbudil sektorske pobude Komisije⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ Vir: Podatki in trendi v evropski industriji hrane in pijače v letih 2013 in 2014: http://www.fooddrinkeuropa.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽⁹⁾ Vir: Pregled stanja na področju naložb v industrijske raziskave in razvoj v EU za leto 2012, Skupno raziskovalno središče in GD RTD.

⁽¹⁰⁾ http://www.fooddrinkeuropa.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/publications/docs/20years/achievements-web_en.pdf

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_sl.pdf

⁽¹³⁾ Mnenje EESO o oživitvi evropske industrije (UL C 311, 12.9.2014, str. 47).

⁽¹⁴⁾ Vir: podatkovna zbirka Združenih narodov Comtrade 2012.

⁽¹⁵⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SL&f=ST%2017202%202013%20INIT>

Temu je kmalu sledilo sporočilo Evropske komisije „**Za ožvitev evropske industrije**“ (COM(2014) 14 final)⁽¹⁶⁾. Dva meseca pozneje, marca 2014, so na vrhu voditeljev držav in vlad EU prav tako poudarili, da mora Evropa razviti svojo industrijsko bazo in da je potrebno stabilno, enostavno in predvidljivo zakonodajno okolje, ter se strinjali, da bi morala biti vprašanja konkurenčnosti industrije vključena v vsa področja politik⁽¹⁷⁾.

Medtem je **forum na visoki ravni**⁽¹⁸⁾ za **izboljšanje delovanja verige preskrbe s hrano**, ki ga je leta 2009 ustanovil evropski komisar za industrijo in podjetništvo, objavil svoje končno poročilo. Njegova priporočila za razvoj industrijske politike v kmetijsko-živilskem sektorju so bila soglasno sprejeta⁽¹⁹⁾ na njegovi zadnji seji 15. oktobra 2014. Ta priporočila so bila upoštevana v tem mnenju EESO.

EESO se zdaj veseli, da bo prispeval k novim pobudam Evropske komisije in se letos udeležil svetovne razstave EXPO v Milanu, na katerem bo glavna tema paviljona EU prehranska varnost. Oktobra 2015 naj bi bila objavljena tudi študija glede **konkurenčnega položaja evropske industrije hrane in pijače**.

EESO ugotavlja tudi, da je tema svetovne razstave EXPO v Milanu, ki je pravkar odprla svoja vrata, „Nahranimo planet: energija za življenje“. Evropska komisija spodbuja razpravo o tem, kako lahko znanost in inovacije prispevajo k zanesljivi preskrbi s hrano in trajnosti v vsem svetu. To je za EESO velika priložnost, da javnosti v razpravo ponudi svoja stališča iz tega mnenja in drugih mnenj o hrani, sprejetih v zadnjih mesecih. Paviljon Evropske komisije na razstavi EXPO je idealno prizorišče za to razpravo na enem ali več informativnih seminarjih, organiziranih v ta namen.

3.2 Sprejemanje skupnih odločitev proizvajalcev živil in sindikatov

Marca 2014 sta organizaciji FoodDrinkEurope in EFFAT (**Evropska federacija sindikatov v sektorjih hrane, kmetijstva in turizma**) podpisali skupno izjavo o potrebi po sektorskih ukrepih na evropski ravni za sektor hrane in pijače.

4. Ključni stebri za ukrepanje: oblikovanje industrijske politike za evropski sektor hrane in pijače

4.1 Prizadevanja za boljše delovanje verige preskrbe s hrano na enotnem trgu hrane in pijače

4.1.1 Zakonodaja EU na področju hrane je v veliki meri usklajena in sektor ima znatne koristi od priložnosti, ki jih ponuja notranji trg. Trgovina med državami članicami je v zadnjem desetletju občutno narasla in trenutno predstavlja približno 20 % proizvodnje hrane in pijač v EU. Vendar podjetja še vedno poročajo o različnih razlagah in izvajanju zakonodaje EU na področju prehranskih standardov. Nadaljnje povezovanje bi prineslo nove priložnosti za rast⁽²⁰⁾.

Izboljšanje odnosov v verigi preskrbe s hrano je prav tako bistveno, da se zagotovi konkurenčnost sektorja hrane in pijače⁽²¹⁾.

4.1.2 Delo Evropske komisije, ki spremlja učinkovitost evropske pobude za verigo preskrbe s hrano⁽²²⁾ in uveljavljanje pravil na nacionalni ravni, je izjemno pomembno⁽²³⁾. Pobuda za verigo preskrbe s hrano je pomembna skupna prostovoljna pobuda, ki so jo uvedle organizacije zainteresiranih strani v celotni verigi preskrbe s hrano. Z njo je bil vzpostavljen sistem za izboljšanje poslovnih odnosov med temi organizacijami in iskanje rešitev vseh nesoglasij v okviru njihovih trgovinskih odnosov.

⁽¹⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52014DC0014>

⁽¹⁷⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT>

⁽¹⁸⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=C:2010:210:0004:0005:SL:PDF>

⁽¹⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1139_en.htm

⁽²⁰⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52014SC0014>

⁽²¹⁾ Mnenje EESO, objavljeno v UL C 133, 9.5.2013, str. 16.

⁽²²⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

⁽²³⁾ COM(2014) 472.

4.2 Spodbujanje trajnostnega zaposlovanja in delovne produktivnosti

4.2.1 Organizaciji EFFAT in FoodDrinkEurope sta v prizadevanjih za izboljšanje znanj in spretnosti delovne sile v tem sektorju leta 2013 sprejeli skupno poročilo, v katerem sta opredelili politike na področju usposabljanja ter znanj in spretnosti, ki so potrebne za spopadanje z izzivi trga dela ⁽²⁴⁾.

4.2.2 Oblikovali sta tudi „zavezo o vajeništvu za mlade v industriji hrane in pijače“ ⁽²⁵⁾ s ciljem pospešiti uveljavljanje kakovostnega vajeništva pri proizvajalcih hrane in pijače po vsej EU, zlasti v MSP.

4.3 Krepitev mednarodne trgovine

4.3.1 EU s pozitivno trgovinsko bilanco, ki je leta 2012 znašala 23 milijard EUR, ostaja vodilna izvoznica živilskih proizvodov in pijač, čeprav se njen tržni delež v svetovni trgovini s hrano in pijačo zmanjšuje. Po drugi strani države, kot sta Kitajska in Brazilija, v zadnjih letih stalno povečujejo svoj izvozni tržni delež ⁽²⁶⁾.

4.3.2 Kljub splošnemu priznavanju, da je prehranska varnost odločilnega pomena ⁽²⁷⁾, je povečanje izvoza eden glavnih virov rasti vsake industrije. Ker delež premožnega prebivalstva v državah v vzponu raste, mora biti industrija pripravljena, da se odzove na povečanje svetovnega povpraševanja.

4.3.3 Pomemben večstranski sporazum Svetovne trgovinske organizacije bi bil najučinkovitejša rešitev za trge, ki se odpirajo, vendar v zaporednih krogih pogajanj ni bil dosežen celovit sporazum.

4.3.4 Dvostranski trgovinski sporazumi so zato postali zelo pomembni, saj so bili z njimi doseženi pozitivni rezultati za evropsko industrijo na splošno ter zlasti za sektor hrane in pijače. V pogajanjih o čezatlantskem partnerstvu za trgovino in naložbe, ki so v teku, je treba obravnavati tako tarifne kot netarifne ovire s poudarkom na načelu vzajemnosti za živilske proizvode in pijače iz Evrope, pri čemer to ne sme ogroziti interesov evropskih potrošnikov. Izid pogajanj bi moral prinesiti znatne koristi za evropski kmetijsko-živilski sektor ⁽²⁸⁾.

4.3.5 Promocijska politika EU je dobro orodje, ki lahko pripomore k izkoriščanju pozitivne podobe evropskih kmetijsko-živilskih proizvodov po vsem svetu in k sporočanju o ključnih lastnostih evropskih živil.

4.4 Prispevanje k trajnostni proizvodnji in potrošnji

4.4.1 Kot je navedeno v mnenju EESO iz leta 2012 ⁽²⁹⁾, je „trajnostni potrošnji in proizvodnji, ki jo je mogoče razumeti kot uporabo storitev in proizvodov, ki imajo večjo vrednost ob manjši uporabi naravnih virov, [...] v strategijah za večjo učinkovitost virov in spodbujanje zelene gospodarstva namenjena osrednja pozornost“.

4.4.2 Evropska industrija hrane in pijače je odvisna od dostopa do ustreznih količin kmetijskih surovin, ki ustrezajo določenim merilom kakovosti in se prodajajo po konkurenčnih cenah.

4.4.3 Eden izmed največjih izzivov so živilski odpadki: v evropski verigi preskrbe s hrano se letno zavrže okrog 90 milijonov ton hrane. Kadar se hrana zavrže, gredo v nič tudi viri, uporabljeni pri proizvodnji hrane, kot so surovine, voda, gnojila in gorivo. Nekatere ključne pobude so privedle do številnih partnerstev z ustreznimi zainteresiranimi stranmi, na primer kampanja „vsaka drobtinica šteje“ (Every Crumb Counts) in objava orodja za zmanjšanje živilskih odpadkov v industriji. V mnenju EESO o preprečevanju in zmanjševanju živilskih odpadkov, sprejetem leta 2013, je podan pregled težav in morebitnih rešitev v zvezi s tem (NAT/570).

⁽²⁴⁾ <http://www.effat.org/en/node/1059>.

⁽²⁵⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/fooddrinkurope-effat-pledge_en.pdf

⁽²⁶⁾ http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽²⁷⁾ UL C 255, 22.9.2010, str. 1.

⁽²⁸⁾ Glej skupno stališče organizacij Copa-Cogeca in FoodDrinkEurope: <http://www.fooddrinkurope.eu/news/statement/agri-food-chain-reps-call-on-negotiators-to-resolve-non-tariff-measures-in/>

⁽²⁹⁾ UL C 191, 29.6.2012, str. 6.

4.4.4 Evropska komisija je priporočila, naj bo živilski sektor prednostno področje, na katerem je treba izboljšati učinkovito rabo virov, in izvedla temeljito posvetovanje o trajnosti evropskega prehranskega sistema⁽³⁰⁾.

4.4.5 Na trajnost je treba gledati s širšega vidika in se ne osredotočati samo na okoljsko trajnost, ampak upoštevati tudi socialni in ekonomski steber trajnostnega razvoja. Tako je to v skupni izjavi, sprejeti v okviru foruma na visoki ravni⁽³¹⁾, naredilo enajst organizacij, ki zastopajo akterje v verigi preskrbe s hrano.

4.5 Oblikovanje inovativne Unije

4.5.1 Raven naložb v raziskave in razvoj v sektorju hrane in pijače v EU je nizka v primerjavi z drugimi proizvodnimi podsektorji ter industrijami hrane in pijače drugod po svetu⁽³²⁾.

4.5.2 Skupnosti znanja in inovacij (SZI) v sektorju hrane in pijače je treba spodbujati in podpirati. SZI obravnavajo vprašanja v dolgoročnem časovnem okviru od 7 do 15 let, hkrati pa dosegajo tudi nekatere kratkoročne in srednjeročne cilje, kot sta ključna zaveza za povečanje naložb v raziskave in razvoj do leta 2020 ter prispevanje k povečanju števila delovnih mest in k rasti.

Proizvajalci hrane in pijače se pri uvajanju inovativnih proizvodov in postopkov spopadajo s številnimi težavami. Najbolj so prizadeta MSP, saj imajo omejene organizacijske zmogljivosti in vire, pesti pa jih tudi pomanjkanje potrebnih vodstvenih sposobnosti, izkušenj in strateške vizije. Pospešiti je treba postopke za odobritev dajanja novih proizvodov v promet, hkrati pa upoštevati previdnostno načelo, da se na trg vedno dajo samo proizvodi, ki so varni za zdravje potrošnikov.

4.6 Zmanjšanje upravne obremenitve za podjetja, zlasti MSP

4.6.1 Zlasti MSP imajo težave zaradi velikega števila struktur, kar povzroča nepotrebne upravne obremenitve, ki ključno vplivajo na konkurenčnost sektorja. Zato je temu treba nameniti posebno pozornost, pri čemer pa to ne sme vplivati na varnost hrane ali na pravice delavcev in potrošnikov.

4.6.2 Komisija je v okviru programa REFIT naredila pomemben korak pri zagotavljanju, da bo zakonodaja EU primerna za podjetja in prispevala k izboljšanju konkurenčnosti⁽³³⁾.

V Bruslju, 27. maja 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

⁽³⁰⁾ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/food.htm>

⁽³¹⁾ Skupna izjava z dne 7. marca 2014: Ukrepi za bolj trajnostno evropsko verigo preskrbe s hrano:
<http://www.fooddrinkurope.eu/news/press-release/europes-food-chain-partners-working-towards-more-sustainable-food-systems/>

⁽³²⁾ Glej opombo 15.

⁽³³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-682_en.htm